

PROGRAM DELA POKRAJINSKE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE MURSKA SOBOTA ZA LETO 2018

Murska Sobota, maj 2018

OSNOVNI PODATKI

Polno ime ustanove: Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota

Skrajšano ime: PiŠK

Naslov: Zvezna ul. 10, 9000 Murska Sobota

Matična številka: 5676274000

Davčna številka: 18974961

Tel.: +386 2/530 81 10

Fax.: +386 2/530 81 30

E-poštni naslov: info@ms.sik.si

Spletni naslov: www.ms.sik.si

Organi zavoda:

Svet zavoda: Marko Polanšček (MO Murska Sobota, predsednik), Bojan Žerdin (Občina Beltinci, namestnik predsednika), mag. Brigita Perhavec (MO Murska Sobota), Lea Friškič (MO Murska Sobota), Martina Luteršmit (MO Murska Sobota), Renata Pinter Vertot (MO Murska Sobota), Terezija Topoljski (Občina Beltinci), Vesna Radovanovič (PiŠK Murska Sobota) in Boštjan Zver (PiŠK Murska Sobota).

Strokovni svet: Franci Just (DPB Murska Sobota), Vanda Kovač (DBP Murska Sobota), Franc Kuzmič (KZ Slovenije), Maja Vratuša (KZ Slovenije), Janez Horvat (PiŠK Murska Sobota) in Bojan Režonja (PiŠK Murska Sobota).

Direktorica: mag. Klaudija Šek Škafar

KAZALO VSEBINE**Stran**

1 UVOD	6
1.1 FUNKCIJE KNJIŽNICE	7
1.2 ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE, KI DOLOČAJO, POJASNIJUJEJO IN OPREDELUJEJO DELOVNO PODROČJE POKRAJINSKE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE MURSKA SOBOTA.....	7
1.3 DEJAVNOSTI KNJIŽNICE KOT SPLOŠNE KNJIŽNICE	8
1.4 DEJAVNOSTI KNJIŽNICE KOT OSREDNJE OBMOČNE KNJIŽNICE	9
1.5 ORGANIZACIJSKE ENOTE	10
1.6 OBRATOVALNI ČAS KNJIŽNICE	10
1.7 ZAPOSLENI.....	11
1.7.1 Izobraževanje zaposlenih	12
2 POSLANSTVO PIŠK MURSKA SOBOTA	12
3 KNJIŽNIČNA ZBIRKA IN E-KNJIŽNICA	14
3.1 ZBIRKA, NJENA KAKOVOST, VRSTA IN OBSEG GRADIVA V NJEJ	14
3.2 INFORMACIJSKI VIRI, NJIHOVA DOSTOPNOST IN PROMOCIJA	15
3.3 RAZVOJ RAČUNALNIŠKE/INFORMACIJSKE PISMENOSTI IN TELEKOMUNIKACIJSKIH POVEZAV	16
4 LETNI NAČRT PROGRAMA DELA ZA LETO 2018	17
4.1 NAKUP GRADIVA IN STROKOVNA OBDELAVA	17
4.1.1 <i>Nakup gradiva za potrebe slovenske in madžarske narodne skupnosti</i>	21
4.1.2 <i>Nakup gradiva za potrebe Slovencev v zamejstvu</i>	22
4.2 IZPOSJOJA.....	22
4.2.1 <i>Medknjižnična izposoja</i>	22
4.3 MENTORSTVO	23
4.4 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA, RAZVIJANJE BRALNE KULTURE ZA OTROKE, KNJIŽNIČNE VZGOJE IN INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA:.....	23
4.5 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA IN RAZVIJANJE BRALNE KULTURE ZA OSNOVNOŠOLCE IN SREDNJEŠOLCE: ...	24
4.6 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA, RAZVIJANJE BRALNE KULTURE, KNJIŽNIČNE VZGOJE IN INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA ZA UPORABNIKE S POSEBNIMI POTREBAMI:.....	24
4.7 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA, RAZVIJANJE BRALNE KULTURE, KNJIŽNIČNE VZGOJE IN INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA ZA ODRASLE	24
4.8 RAZSTAVNE DEJAVNOSTI	25
4.9 OSTALE DEJAVNOSTI:	25
4.10 DEJAVNOSTI POTUJOČE KNJIŽNICE	26
4.11 DOMOZNANSKA DEJAVNOST	26
4.11.1 <i>Načrt digitalizacije domoznanskega gradiva</i>	27
4.11.2 <i>Dejavnosti in prireditve za predstavljanje domoznanske dejavnosti in domoznanskih zbirk</i>	28
5 SODELOVANJE, PROMOCIJA IN PROJEKTI	29
5.1 SODELOVANJE	29

5.2 PROMOCIJA	30
5.3 PROJEKTI	31
6 OBMOČNOST IN STROKOVNA POMOČ KNJIŽNICAM.....	31
6.1 ZAGOTAVLJANJE POVEČANEGA IN ZAHTEVNEJŠEGA IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA IN INFORMACIJ	31
6.2 STROKOVNA POMOČ KNJIŽNICAM OBMOČJA.....	32
6.3 KOORDINACIJA ZBIRANJA, OBDELAVE IN HRANJENJA DOMOZNANSKEGA GRADIVA	32
6.4 USMERJANJE IZLOČENEGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA S SVOJEGA OBMOČJA OOK	33
7 OBMEJNOST, NARODNA IN ROMSKA SKUPNOST.....	33
7.1 DELO ZA SLOVENCE V ZAMEISTVU (OBMEJNO OBMOČJE)	33
7.2 DELO ZA PRIPADNIKE MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI	33
7.3 DELO ZA PRIPADNIKE ROMSKE SKUPNOSTI.....	35
8 UPRAVA IN TEHNIČNE SLUŽBE	35
9 INVESTICIJE	35
10 SKLEP	36

KAZALO TABEL:

Tabela 1: Izračun izvodov gradiva za nakup knjižničnega gradiva glede na število prebivalcev v občinah	18
--	----

1 UVOD

Letni program dela je temeljni dokument, ki predstavlja osnovo za kvalitetno, učinkovito in racionalno delo javnega zavoda. Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota se je v preteklih letih razvila v pomembno kulturno ustanovo in razvila vrsto storitev, s katerimi se odziva na konkretne potrebe vseh uporabnikov in različnih ciljnih skupin. Postala je pomemben dejavnik kulturnega in družabnega življenja mesta in lokalnega okolja, središče branja, informacijske in funkcionalne pismenosti. S svojo široko ponudbo knjižničnih storitev, tudi v virtualnem okolju, in kulturnih vsebin za vse generacije si prizadeva uporabnika privabiti v knjižnico ter ga s svojo ponudbo in storitvami prepričati, da se jutri spet vrne vanjo. V tej smeri je tudi zastavljen program dela knjižnice, katerega uresničevanje pa bo v veliki meri odvisno finančne podpore ustanoviteljic, občin pogodbenih partneric in uspešnosti prijav na razpisih. Še večja pozornost kot sicer pa bo namenjena kulturni dediščini, saj sta leto 2018 Evropski parlament in Svet EU razglasila za Evropsko leto kulturne dediščine.

Realizacija programa dela v letu 2018 je odvisna od predhodne zagotovitve finančnih sredstev.

1.1 Funkcije knjižnice

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota je osrednja splošna knjižnica za 12 občin, Mestno občino Murska Sobota in Občino Beltinci, ki sta ustanoviteljici, ter 10 pogodbenih (Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci, Šalovci in Tišina). Je tudi domoznanska knjižnica za Prekmurje, Prlekijo in Porabje. Razvila se je iz ljudske knjižnice (ustanovljena 1945) in študijske knjižnice (ustanovljena 1955), ki sta se leta 1972 združili in se poimenovali tako, kot se knjižnica imenuje še danes. V začetku leta 1991 je bila računalniško opremljena in vključena v računalniško podprt slovenski knjižnični informacijski sistem, leta 2004 pa je pričela delovati v novi sodobni zgradbi v središču mesta Murska Sobota.

Od leta 2003 je tudi ena od desetih območnih slovenskih knjižnic, za območje Pomurja (področje upravnih enot Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona). Opravlja posebne naloge za madžarsko narodnostno skupnost in za Slovence v zamejstvu (Porabje), prav tako zagotavlja knjižnično dejavnost z bibliobusom in krajevnimi knjižnicami.

1.2 Zakonske in druge pravne podlage, ki določajo, pojasnjujejo in opredeljujejo delovno področje Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota

- Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS 87/01 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS 77/07 s spremembami in dopolnitvami),
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Ur. l. RS 19/03),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS 29/03),

- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (Ur. l. RS št. 100/03 s spremembami in dopolnitvami),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS 73/03 s spremembami in dopolnitvami),
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda osrednje splošne knjižnice Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota (Ur. l. RS 83/03 in 118/08),
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. l. RS 88/03),
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (Ur. l. RS 127/04 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o lokalni samoupravi (Ur. l. RS 72/93 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o financiranju občin (Ur. l. RS 80/94 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (Ur. l. RS 69/06 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o Javni agenciji za knjigo (Ur. l. RS 112/07 s spremembami in dopolnitvami),
- Standardi za splošne knjižnice (Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2005),
- Nacionalni program za kulturo 2018 – 2025,
- Strategija razvoja splošnih knjižnic 2013 - 2020,
- Strateški načrt Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota 2015–2020.
- drugi zakonski predpisi in akti.

1.3 Dejavnosti knjižnice kot splošne knjižnice

Dejavnosti Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota izhajajo iz 2. in 16. člena Zakona o knjižničarstvu (UL RS, 87/01 s spremembami in dopolnitvami).

2. člen:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,

- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

16. člen:

- sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo,
- zagotavljajo dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizirajo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

1.4 Dejavnosti knjižnice kot osrednje območne knjižnice

Posebne naloge osrednjih območnih knjižnic opredeljuje *Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah* (UL RS, 88/03):

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij.
2. Strokovna pomoč knjižnicam na območju: knjižnice na območju spodbujamo.
3. Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva.
4. Usmerjanje izločenega (odpisanega) knjižničnega gradiva s svojega območja OOK.

1.5 Organizacijske enote

Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota sestavlja 6 organizacijskih enot:

- osrednja knjižnica;
- 4 krajevne knjižnice - knjižnična dejavnost na narodnostno mešanem območju v Prosenjakovcih, Motvarjevcih, Domanjševcih in Hodošu, kjer je na voljo za izposajo tako slovensko kot madžarsko knjižničarsko gradivo;
- potujoča knjižnica (bibliobus) - knjižnično dejavnost izvaja na 70 postajališčih v 12 občinah. Posebnost sta *porabska* (Gornji Senik, Dolnji Senik, Sakalovci, Števanovci, Monošter) in *madžarska proga* (Čikečka vas, Motvarjevci, Prosenjakovci, Središče, Domanjševci, Krplivnik, Hodoš), kjer je za izposajo na voljo tako slovensko kot madžarsko gradivo.

1.6 Obratovalni čas knjižnice

Knjižnica bo v letu 2018 za uporabnike odprta od ponedeljka do petka od 8. do 19. ure, ob sobotah pa od 8. do 13. ure.

V mesecih julij in avgust bo knjižnica odprta za uporabnike po poletnem delovnem času, in sicer v torek in četrtek od 12. do 19. ure, v ponedeljek, sredo in petek pa od 7. do 15. ure. Ob sobotah bo knjižnica zaprta.

Obratovalni čas knjižnice je v skladu s *Pravilnikom o obratovalnem delovnem času PiŠK Murska Sobota*.

Odprtost krajevnih knjižnic ustreza *Standardom za splošne knjižnice*, ki narekujejo odprtost glede na število prebivalcev.

Potujoča knjižnica pa vsako leto pripravi mesečni razpored obiskov za prvo in drugo polletje. Razpored je objavljen na spletni strani knjižnice, na bibliobusu, posredovan pa bo tudi vsem 12 občinam, v katerih bibliobus izvaja knjižnično dejavnost.

1.7 Zaposleni

V skladu s *Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe* (UL RS 73/03 s spremembami in dopolnitvami) je v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota sistematiziranih 35 delovnih mest, zaposlenih je 27.

Zaposleni v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota (stanje na dan 1. 1. 2018):

Priimek in ime	Oddelek
mag. Klaudija Šek Škafar	direktorica
Antolin Terezija	obdelava gradiva
Balažic Jana	čitalniški oddelek
Banfi Simona	oddelek za odrasle
Benko Kerec Sonja	računovodstvo
Farič Nada	oddelek za odrasle
Horvat Janez	oddelek za odrasle
Horvat Jasna	oddelek za odrasle
Končan Matej	sistemski administrator
Lukovnjak Suzana	oddelek za odrasle
Meolic Slavko	potujoča knjižnica
dr. Papp Jožef	hungarika, obdelava gradiva
Pavlič Andrej	domoznanstvo
Petek Stanislav	potujoča knjižnica
Radovanovič Vesna	mladinski oddelek
Režonja Bojan	nabava gradiva
Rogač Marjeta	upravno-tehnična služba
Sečkar Gabriela	mladinski oddelek
dr. Sedar Klaudija	domoznanstvo
Sraka Metka	mladinski oddelek
Sušec Ana	mladinski oddelek
Szabo Suzana	čitalniški oddelek
Škraban Peter	upravno-tehnična služba
Vlaj Nada	upravno-tehnična služba
Vöröš Julijana	oddelek za odrasle
Zrim Milojka	oddelek za odrasle
Zver Boštjan	nabava gradiva

1.7.1 Izobraževanje zaposlenih

Strokovni delavci bodo strokovno izpopolnjevali svoje znanje in se seznanjali z novostmi na področju knjižničarske stroke na ustreznih seminarjih in izobraževanjih v ustanovah in knjižnicah:

- udeležba na tečajih COBISS;
- udeležba na seminarjih in delavnicah, ki jih organizirata IZUM in NUK;
- udeležba na posvetih domoznanske dejavnosti (OOK);
- udeležba na posvetovanjih ZBDS;
- aktivno sodelovanje v strokovnem bibliotekarskem društvu;
- aktivno delo v Zvezi splošnih knjižnic Slovenije;
- pridobivanje znanj iz strok, ki so povezane z delom knjižnice (komuniciranje z uporabniki, medosebno komuniciranje).

2 POSLANSTVO PIŠK MURSKA SOBOTA

Temeljno poslanstvo Pišk je, da nudi dostopnost do knjižničnega gradiva in vseh vrst informacij. S tem murskosoboška knjižnica med drugim podpira aktivno vlogo pri razvijanju bralne kulture, podpira razvoj informacijske družbe, oboje v kontekstu kulture vzgoje in izobraževanja (tudi formalnega na vseh stopnjah izobraževanja), ter spodbuja h kvalitetni rabi prostega časa. S takšno vlogo ima Pišk tudi socialno-razvojno funkcijo v smislu izenačevanja izobraževalnih, informacijskih in drugih socialnih možnosti prebivalcev svojega območja.

Prizadevamo si ohranjati in negovati kulturno identiteto, saj s svojimi storitvami sooblikujemo podobo Murska Sobote in njene okolice. Uporabnikom omogočamo dostop do informacij iz lastne zbirke in zbirk drugih knjižnic ter ostalih ponudnikov informacij. Digitalne tehnologije in internet nam omogočajo nove poti do uporabnikov, izboljšanje in povečanje obsega storitev in prinašajo inovativnost v našo delovanje.

Z uresničevanjem načela splošne dostopnosti informacij prispevamo k zmanjševanju razkoraka med tistimi, ki imajo možnosti in sredstva za neoviran dostop do informacij, in med

tistimi, ki jim to, zaradi katerega koli vzroka, ni dostopno. Zagotavljamo relevantno zbirko domače in tuje znanstvene literature, dostopne za potrebe študijskega in znanstveno-raziskovalnega dela.

Smo splošna knjižnica, ki:

- je kulturno središče, ki skrbi za ohranjanje in prezentacijo kulturne dediščine ter prenaša spoštljiv odnos do nje na vse generacije;
- širi bralno kulturo pri vseh kategorijah in generacijah bralcev;
- je socialno središče različnih mnenj, zamisli in spoštuje pravico vseh do svobodne izbire knjižničnega gradiva in storitev;
- je gostoljuben prostor strokovno usposobljenih, prijaznih in komunikativnih knjižničark in knjižničarjev;
- se odziva na potrebe okolja ter s svojimi dejavnostmi bogati kulturno družabno in duhovno življenje;
- je informacijsko središče, ki išče, raziskuje, svetuje in informira;
- z bibliobusom obišče tudi najmanjše zaselke;
- si v okviru materialnih možnosti prizadeva uvajati nove tehnologije in novosti v stroki.

Dejavnost knjižnice je delo za javno dobro, kjer se za varovanje tudi neprivilegiranih ter ogroženih skupin ne zaračunava tržna cena, zato cilj PiŠK ni dobiček. Je pa s svojo aktivno dejavnostjo tudi pomemben poslovni ter razvojni partner pokrajine, še posebej pri prizadevanjih za pridobitev visokošolskih programov pokrajine ob reki Muri tako, da v sodelovanju z izvajalci visokošolskih programov zagotavlja določeno količino knjižnega gradiva, ker ga sama ne more zagotoviti. Taka potreba se lahko uresniči tudi zaradi razvitosti knjižnice v Murški Soboti, ki je zelo raznolika in bogata po svojem gradivu. Z novim zakonom o obveznem izvodu publikacij, ki je prinesel določene spremembe, je sicer izgubila nekaj enot gradiva letno, vendar je kljub vsemu njena prednost (in prednost vseh slovenskih območnih knjižnic) ta, da se vso gradivo, ki je sofinancirano iz javnih sredstev, še dobiva zastonj.

3 KNJIŽNIČNA ZBIRKA IN E-KNJIŽNICA

3.1 Zbirka, njena kakovost, vrsta in obseg gradiva v njej

Knjižnična zbirka je temelj delovanja vsake knjižnice in z njo tudi uresničujemo svoje poslanstvo. Urejena je po načelu univerzalne decimalne klasifikacije (UDK), tako da omogoča prost dostop do večine (okrog 70 %) gradiva, predvsem pa omogoča prost dostop do večine aktualnega in referenčnega gradiva (enciklopedije, leksikoni, slovarji idr.). Knjižnični katalog za uporabnike je računalniški. PiŠK je po strokovni obdelavi in vključenosti v nacionalni vzajemni bibliografski sistem ena izmed boljših aktivnih članic.

Mladinski oddelek domuje v pritličju knjižnice, kjer je na voljo gradivo za otroke in mladino do 15. leta starosti. Leposlovno gradivo je razporejeno glede na starostne stopnje po prostem pristopu, poučno pa po načelu UDK klasifikacije.

V prvem nadstropju knjižnice je gradivo za odrasle v prostem dostopu. Časopisni oddelek (knjižničarji ga imenujemo tudi oddelek za periodiko) je v prostem pristopu postavljen po abecedi naslovov. V prvem nadstropju je tudi oddelek neknjižnega gradiva (zemljevidi, karte, CD-ji, DVD-ji idr.), čitalnica, čitalniška območja, območja za iskanje gradiva (računalniki) študijska soba (t. i. »Brankova soba« s čez 4.000 tisoč enotami knjižnega in neknjižnega gradiva, ki ga je murskosoboški knjižnici podaril pesnik, pisatelj, esejist in pisec filmskih scenarijev Branko Šömen leta 2005; med tem podarjenim gradivom je veliko literature o prostozidarstvu) in romski oddelek (od februarja 2015), ki je tudi posebnost naše knjižnice. V vsem slovenskem prostoru smo namreč edina knjižnica, ki se ponaša s tovrstnim oddelkom. Ta je rezultat projekta *Romano Kher - Romska hiša* v sodelovanju z romskim društvom *Phuro Kher - Stara hiša* ter Pokrajinsko in študijsko knjižnica Murska Sobota. •

V slovenski bibliografski katalog je vključena tudi Kučanova zbirka (okrog 1000 enot gradiva, ki ga je knjižnici podaril prvi predsednik RS Milan Kučan), katere del se nahaja na mladinskem oddelku ob marmorni steni (kot stalna razstava), drugi del pa je v nadstropju čitalniškega

območja. Izposoja tega gradiva, med katerim je tudi zbirka Iconotheca Valvasoriana, je čitalniška, na dom pa le pogojno.

Skladiščni prostori so v drugem nadstropju knjižnice, kjer je gradivo prav tako postavljeno po načelu UDK klasifikacije. Poseben del skladiščnega prostora je odmerjen domoznanskemu gradivu, nekaterim zaključenim zbirkam in vezanim serijskim publikacijam. Tudi za pravilno zaščito in hranjenje tega gradiva bomo skrbeli v skladu z IFLA načeli za hrambo knjižničnega gradiva in za ravnanje z njim.

Za knjižnično gradivo vodijo strokovni delavci PiŠK inventarne knjige, ločeno za monografske publikacije, serijske publikacije, neknjižno gradivo, krajevne knjižnice in potujočo knjižnico.

3.2 Informacijski viri, njihova dostopnost in promocija

Knjižnično gradivo PiŠK je na voljo vsem uporabnikom, v knjižnici pa so na voljo tudi čitalniška mesta, računalniška oprema, ki omogoča dostop do elektronskih informacij pa tudi tiha čitalnica za učenje in raziskovanje.

Promocija knjižnice obsega številne dejavnosti, ki jih bomo v prihodnje še izpopolnjevali in nadgrajevali, saj želimo da so naši uporabniki seznanjeni z vsemi novostmi, dogodki, prireditvami in spremembami v knjižnici:

- objave na spletni strani knjižnice, družbenem omrežju Facebook, e-novicah, v lokalnih medijih;
- digitalizirane vsebine (domoznanskega) knjižničnega gradiva na dLib-u, Kamri;
- izdaja različnih publikacij (lastnih ali v sodelovanju);
- sodelovanje pri različnih projektih (dobreknjige.si, Pomurci.si, Kamra, dLib.si,...);
- sodelovanje z različnimi društvi, zavodi, lokalnimi združenji in lokalnimi mediji;
- mesečna priprava dogodkov in prireditev (v obliki letakov in plakatov v knjižnici, objava v lokalnih časopisih).

3.3 Razvoj računalniške/informacijske pismenosti in telekomunikacijskih povezav

Knjižnica nudi dostop do raznovrstnih informacijskih virov, tudi digitalnih, pri čemer zaradi napredka informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) in njenega vpliva na družbo postaja vse pomembnejša informacijska pismenost. Prav iz tega razloga redno spremljamo razvoj, uvajamo nove storitve na področju elektronskih virov, ki jih tudi redno promoviramo in jih skozi formalne in neformalne oblike izobraževanja predstavljamo našim uporabnikom, kot npr.:

- spoznavanje in uporaba COBISS/ OPAC kataloga;
- predstavitev e-virov (dLib, Kamra, Album Slovenije (Murske Sobote), Dobreknjige.si, e-uprava, ...);
- dostop do podatkovnih zbirk (EbscoHost, Tax-Fin-Lex);
- dostop do e-knjig in e-revij (Biblos, Pressreader).

Glede na to, da knjižnica ustvarja možnost za razvoj informacijske pismenosti in ponuja skozi oblike bibliopedagoškega dela osvojitve te storitve ter promovira uporabo informacijskega servisa, je cilj izvajanja informacijske pismenosti spodbujanje k pridobivanju kvalitetnega znanja na različnih področjih vseživljenjskega delovanja in k nadaljnji uporabi le-tega. V Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota si prizadevamo, da je uporabnikom knjižnice dostopno gradivo, ki je v okviru njihovega zanimanja in potreb, prav tako omogočamo prost dostop do sodobnih knjižničnih storitev oz. do obsežne virtualne zbirke gradiv z različnih znanstvenih in strokovnih področij.

4 LETNI NAČRT PROGRAMA DELA ZA LETO 2018

4.1 Nakup gradiva in strokovna obdelava

Standardi za splošne knjižnice določajo, da mora knjižnica, ki dosega standard za zbirko po sestavi, aktualnosti in obsegu, dopolnjevati zbirko z letnim prirastom z najmanj 250 enotami gradiva na 1000 prebivalcev in najmanj 25 enotami neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev. *Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe* določa tudi, da mora knjižnica dopolnjevati zbirko z najmanj 40 naslovi tekoče naročenih serijskih publikacij letno. Območna knjižnica dopolnjuje knjižnično zbirko dodatno s 14 enotami gradiva na 1000 prebivalcev območja. Knjižnica, ki deluje na narodnostno mešanem območju, dopolnjuje zbirko z 220 enotami gradiva v jezikih narodnih skupnosti na 1000 pripadnikov narodnosti.

Letni prirast novega gradiva bomo načrtovali v razmerju 60% strokovnega in 40% naslovov leposlovnega gradiva, tiskanega ali na drugih medijih, kot to določa *Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe*. Nakup gradiva za otroke in mladino bo znašal 30% celotnega nakupa. Referenčno gradivo, ki je namenjeno prezenčni izposoji, obsega največ 10% celotne knjižnične zbirke.

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota bo knjižnično gradivo nabavljala v okviru razpoložljivih finančnih sredstev, ki jih zagotavljajo občine (ustanoviteljici in pogodbene) in Ministrstvo za kulturo RS. Knjižnično gradivo bo pridobila tudi z obveznim izvodom, ki ga prejema kot osrednja območna knjižnica, z darovi in zamenjavami.

Tabela 1: Izračun izvodov gradiva za nakup knjižničnega gradiva glede na število prebivalcev v občinah

Občina	Število prebivalcev	Število enot gradiva
MO Murska Sobota	18.870	1.887
Beltinci	8.233	823
Cankova	1.794	53
Gornji Petrovci	2.058	158
Grad	2.110	211
Hodoš	367	37
Kuzma	1.577	158
Moravske Toplice	5.831	408
Puonci	5.948	605
Rogašovci	3.065	53
Šalovci	1.430	143
Tišina	4.012	401
SKUPAJ	55.295	4.937

Opomba: Statistični podatki o številu prebivalcev so z dne 1.1.2017 (Vir. SURS RS)

Knjižnica s svojim delovanjem pokriva območje s 55.295 prebivalci (od tega 18.870 v MO MS), kot osrednja območna knjižnica pa območje s čez 123.000 prebivalci. Skupaj je na tem območju 38 osnovnih šol, osem srednjih, štiri glasbene šole, štiri ljudske univerze in se izvaja nekaj višjih in visokošolskih programov.

V letu 2018 načrtujemo nakup knjižničnega gradiva v skladu z Letnim načrtom nakupa knjižničnega gradiva v PiŠK za leto 2018. Glede na število prebivalcev (55.295) se načrtuje nakup 12.165 enot novega knjižničnega gradiva po povprečni ceni 19€, od tega 11.059 enot knjižnega gradiva (prirast 200 enot na 1000 prebivalcev) in 1.106 enot neknjižnega gradiva (20 enot na 1000 prebivalcev). Sredstva za nakup gradiva bi praviloma morale zagotavljati občine in Ministrstvo za kulturo RS, ki pa po dosedanjih izkušnjah tega niso izpolnjevale v celoti, zato

bomo gradivo nabavljali pri najugodnejšem ponudniku in v obsegu, kot nam bodo to omogočala finančna sredstva.

Domoznansko (neknjižno) gradivo PiŠK pridobiva še z drugimi orodji nabavne politike, predvsem z darovi, pa tudi s ponudbo antikvariatov, tako da je delež domoznanskega (neknjižnega) gradiva v celotni strukturi prirasta vsako leto višji.

Pri letnem dopolnjevanju zbirke bomo upoštevali informacijske, izobraževalne, raziskovalne, in kulturne potrebe našega okolja.

Za zadovoljevanje **informacijskih potreb** občanov bo knjižnica nabavljala:

- splošno informativno periodiko v slovenskem, madžarskem in romskem jeziku,
- gradivo z informacijami javnega značaja (vladne in nevladne organizacije ter agencije, institucije civilne družbe),
- gradivo z informacijami, ki ljudem pomagajo pri organizaciji njihovega vsakdanjega življenja in podpirajo njihovo participacijo v demokratičnih procesih

Za zadovoljevanje **izobraževalnih potreb** bo knjižnica zagotavljala:

- gradivo različnih strok in znanstvenih disciplin na različnih stopnjah zahtevnosti, od zelo poljudnih do stopenj akademske zahtevnosti, ter na različnih medijih - knjige, periodika, neknjižno gradivo; zbirko bo dopolnjevala s strokovnimi in znanstvenimi deli v tujih jezikih, posebej takrat, ko ni mogoče pridobiti ustreznih del na slovenskem knjižnem trgu,
- poučno-vzgojno gradivo, namenjeno mladim uporabnikom, od tistega, ki najmlajšim omogoča spoznavanje predmetov in osvajanje pojmov, do takega, ki spodbuja vedoželjnost, širjenje obzorja, oblikovanje osebnih interesov, gradi otrokovo in najstnikovo osebnost, in tistega, ki podpira šolske in občolske obveznosti na osnovni in srednji stopnji izobraževanja,
- poljudno-znanstveno, strokovno in znanstveno gradivo, namenjeno študentom oziroma vsem študirajočim populacijam,

- gradivo, namenjeno permanentnemu izobraževanju in osvajanju novih tehnologij in medijev,
- gradivo, namenjeno izobraževanju v okviru hobijev, prostočasnih aktivnosti in osebnih interesov,
- gradivo, namenjeno za pomoč pri osebni rasti in razreševanju osebnih težav otrok ter mladih in starejših uporabnikov knjižnice.

Pri zadovoljevanju **raziskovalnih potreb** bo knjižnica posebno pozornost posvečala:

- spoznavanju, proučevanju in raziskovanju zgodovine, kulturnih korenin in sedanosti lokalnega okolja, kar bo podpirala s skrbnim zbiranjem vseh vrst domoznanskega gradiva in z izgradnjo domoznanskih podatkovnih zbirk,
- tesno sodelovala z organizatorji in izvajalci mladinskega raziskovalnega dela na osnovnošolski in srednješolski ravni, tako da bo zagotavljala potrebne vire za procese raziskovanja, pa tudi zbirala in hranila raziskovalne naloge, ki nastajajo kot rezultat tega dela,
- podpirala bo raziskovalno delo v okviru raziskovalnih, seminarskih in diplomskih nalog visokošolskega študija z zagotavljanjem ustreznega izbora strokovnega gradiva na različnih nosilcih ter zbirala in hranila to vrsto gradiva,
- nadaljevala dopolnjevanje zbirke disertacij pomurskih doktorjev znanosti.

Kulturne potrebe okolja bo zadovoljevala:

- z izgradnjo kakovostnih zbirk leposlovnega gradiva za različne starosti, okuse in zahtevnostne stopnje,
- z nabavo kvalitetnih glasbenih ter govornih posnetkov in igranih filmov,
- z izborom kvalitetne strokovne in znanstvene literature s področja umetnosti,
- z dopolnjevanjem likovne zbirke z estetsko vrednimi likovnimi eksponati avtorjev in del iz pomurskega in porabskega zemljepisnega prostora,
- s strokovno periodiko s področja kulture in umetnosti.

Načrt nakupa knjižničnega gradiva predvideva 90% tiskanih medijev (knjig, brošur, periodičnega gradiva) in 10% neknjižnega gradiva.

Načrt nakupa neknjižnega gradiva zajema:

- glasbene posnetke, elektronske medije (zgoščenke, multimedija) in igrače za otroke,
- glasbene posnetke, igrane filme in izobraževalne DVD-je za odrasle,
- notno gradivo,
- elektronske podatkovne zbirke z možnostjo oddaljenega dostopa,
- domoznansko neknjižno gradivo: fotografije, razglednice, zemljevidi, drobni tiski.

4.1.1 Nakup gradiva za potrebe slovenske in madžarske narodne skupnosti

25. člen *Zakona o knjižničarstvu* določa, da splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih zagotavljajo tudi knjižnično dejavnost, namenjeno pripadnikom italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti. V skladu s tem členom tako knjižnica nabavlja knjižnično gradivo tudi za pripadnike madžarske in romske skupnosti.

Z rednim in dodatnim nakupom gradiva v madžarskem jeziku si prizadeva za ohranjanje jezika madžarske manjšine, podpira kulturno-umetniško izražanje v jeziku manjšine in kulturno povezovanje z matičnim narodom. *Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (11. člen)* določa, da knjižnica, ki deluje na narodnostno mešanem območju, dopolnjuje zbirko z 220 enotami gradiva v jezikih narodnih skupnosti na 1000 pripadnikov narodnosti. Glede na podatek Statističnega urada RS iz leta 2002, da živi na območju, ki ga knjižnica pokriva s svojo dejavnostjo, 817 pripadnikov madžarske narodnosti, bi morali za potrebe uporabnikov knjižnice nabaviti 182 enot gradiva v madžarskem jeziku.

Prav tako bo v letu 2018 knjižnica zbirko gradiva v romskem jeziku dopolnila z ustreznim izborom gradiva (knjige, AV gradivo in nekaj naslovov tekočega periodičnega tiska).

4.1.2 Nakup gradiva za potrebe Slovencev v zamejstvu

Po *Zakonu o knjižničarstvu* (ZKnj-1, 2001, 26. člen) splošne knjižnice, ki pokrivajo obmejna območja, zagotavljajo dostop do knjižničnega gradiva tudi Slovincem v zamejstvu, tako da jim omogočajo izposajo, v sodelovanju z osrednjimi knjižnicami Slovencev v zamejstvu za njihove potrebe izvajajo nakup gradiv v Sloveniji ter pomagajo pri razvoju knjižnic slovenske manjšine v sosednjih državah.

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota tako tudi v letu 2018 načrtuje nakup gradiva, namenjeno Slovincem v Porabju. Nekaj zamejskih Slovencev sicer obiskuje knjižnico v Murski Soboti, večina jih pa dostopa do gradiva preko bibliobusa. Prav zato bomo poskrbeli, da bo gradivo za njihove potrebe dostopno na bibliobusu.

4.2 Izposoja

Za dvig izposoje gradiva, ki je vezana na članstvo, si bomo prizadevali z oblikovanjem kakovostne knjižnične zbirke in promocijo gradiva v obliki literarnih večerov, tematskih razstav gradiva ipd. Knjižnica bo izposojala gradivo na dom, omogočena pa bo tudi uporaba gradiva v vseh enotah knjižnice. Prav tako bo na voljo uporaba elektronskih virov (npr. e-knjige), do katerih bodo lahko dostopali tudi od doma oz. izven knjižnice.

4.2.1 Medknjižnična izposoja

Sodobni računalniško podprti knjižnični sistemi omogočajo vpogled v knjižnično zalogo vseh knjižnic v Sloveniji in tudi nekaterih v tujini. S pomočjo medknjižnične izposoje je uporabnikom omogočen dostop do gradiva iz vseh omenjenih knjižnic. Medknjižnična izposoja bo potekala z madžarskimi knjižnicami in vsemi slovenskimi knjižnicami.

Ker je PiŠK območna knjižnica za knjižnice Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer, je zato medknjižnična izposoja med temi knjižnicami brezplačna, sicer knjižnica medknjižnično izposajo zaračunava po veljavnem ceniku PiŠK Murska Sobota.

Glede na dosedanjo izposajo po tej poti, ki je iz leta v leto v porastu, ocenjujemo, da bomo v letu 2018 realizirali vsaj 900 zahtevkov.

4.3 Mentorstvo

Kot v preteklih letih, bomo tudi v letu 2018 strokovno mentorstvo nudili:

- dijakom srednjih šol in študentom bibliotekarstva katerim bomo omogočili tudi opravljanje obvezne šolske prakse,
- drugim kandidatom za potrebe bibliotekarskega izpita,
- osebam, ki bodo v naši ustanovi opravljali delo v programu javnih del in družbeno koristnih del.

4.4 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture za otroke, knjižnične vzgoje in informacijskega opismenjevanja:

- pravljичne ure in ustvarjalne delavnice (od 4. leta dalje) ob sredah ob 16.30 uri,
- pravljичne ure v vrtcih in osnovnih šolah v MO Murska Sobota (dopoldne po dogovoru),
- pravljичne ure v vrtcih v občini Beltinci (dopoldne in popoldne),
- pravljice in delavnice za otroke, starše in stare starše (medgeneracijsko povezovanje),
- pravljичne ure z delavnicami v počitnicah (npr. polletne, krompirjeve, zimske),
- pravljичne ure na Trgu zmage ob Pravljični deželi v mesecu decembru,
- pravljичne ure v mestnem parku v sklopu Družinskega piknika Mestne občine Murska Sobota,
- obisk vrtcev v ostalih občinah po občinah,
- pravljica v angleščini in francoščini (Elizabeta Štukov),
- bralna značka *Jaz pa berem*,
- lutkovna predstava za najmlajše (npr. Damjan Šebjan – znakovna pravljica, Ku-Kuc, Pravljičarna, Pisani mehurčki, VDC Murska Sobota idr.),

- različne prireditve ob posebnih priložnostih (Slovenski kulturni praznik (februar), Mednarodni dan knjig za otroke – Noč z Andersenom (marec), Dnevi kulturne dediščine (DEKD in TKD, september-oktober);
- različne prireditve za otroke ob posebnih priložnostih.

4.5 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja in razvijanje bralne kulture za osnovnošolce in srednješolce:

- bibliopedagoške ure (sodelovanje z vsemi pomurskimi šolami);
- Rastem s knjigo;
- slovenski knjižni MEGA kviz;
- predstavitev razstav,
- vzpostavitev sistematičnega bibliopedagoškega dela v osnovnih šolah v šolskem letu 2018/2019 (pilotni projekt).

4.6 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture, knjižnične vzgoje in informacijskega opismenjevanja za uporabnike s posebnimi potrebami:

- bralna značka (BRALNE VEZI) za osebe z duševno motnjo v razvoju (Lahko branje) – v sodelovanju z VDC Murska Sobota, Centrom Sonček in Karolino Kolmanič;
- mesečna srečanja in pogovori ter razmišljanja o prebrani knjigi;
- literarna srečanja v Domu starejših v Rakičanu in v Centru za starejše v Murški Soboti.

4.7 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture, knjižnične vzgoje in informacijskega opismenjevanja za odrasle

Skozi celotno leto si bomo prizadevali za sprotno izobraževanje odraslih za delo s COBISS-OPAC, ki jim nudi kakovostno in natančno iskanje gradiva. Pripravili bomo tudi širok in zanimiv nabor prireditev, ki so pomemben del knjižnične dejavnosti:

- večerne predstavitve knjig različnih žanrov (literarni večeri),
- bralni klub,
- bralno značko za odrasle,
- Noč knjige (z Zoranom Predinom in Orlandom Uršičem iz Založbe Litera, 23. april),
- literarno-glasbeni večer Knjižnica pod zvezdami na Skritem dvorišču (julij, avgust),
- pravljичni večer za odrasle,
- Slovenski dnevi knjige (april),
- Teden vseživljenjskega učenja (maj),
- Dan slovenskih splošnih knjižnic (november),
- Ta veseli dan kulture (december)...

4.8 Razstavne dejavnosti

Pripravili bomo raznolik nabor razstav, ki so pomemben del knjižnične dejavnosti:

- približno 20 razstav na oddelku za odrasle - sprotne priložnostne razstave na dveh razstavnih panojih in v vitrinah na oddelku za odrasle (kot npr. *domoznanske razstave* - okrogle/pomembne obletnice rojstev in smrti slovenskih (prekmurskih) literatov; *razstave ob podelitvi pomembnih literarnih nagrad ter druge sprotne razstave* - predvsem ob dogodkih, povezanih s književnostjo, vsakoletne slovenske književne nagrade Fabula, Kresnik, Veronika, Vilenica, nagrade ob Slovenskem knjižnem sejmu ...),
- razstava ob 100-letnici smrti Ivana Cankarja (1876 – 1918) – življenje in delo
- razstava ob 110-letnici rojstva Miška Kranjca (1908-1983).
- druge razstave pesnikov in pisateljev.

4.9 Ostale dejavnosti:

- zanimiva predavanja, ki bodo vsebinsko zelo raznolika; od humanističnih, družboslovnih, do naravoslovnih in tehničnih področij,
- potopisna predavanja..

4.10 Dejavnosti potujoče knjižnice

Bibliobus se ustavlja v 12 občinah na 70 postajališčih, kar bomo ohranili tudi v prihodnjem letu, bomo pa na željo uporabnikov in samo obiskanost postajališč le-te dopolnjevali oz. spreminjali. Na bibliobusu bomo skrbeli za aktualnost in kakovost knjižnične zbirke.

V okviru oddelka bomo izvajali tudi dejavnosti kot so:

- obiski predšolskih otrok, osnovnošolcev in odraslih,
- vodeni ogledi bibliobusa,
- nudenje strokovne pomoči uporabnikom,
- bibliopedagoške urice s pravljico na bibliobusu,
- literarne ure na bibliobusu,
- sodelovanje z ostalimi oddelki knjižnice,
- promocijski obisk vrtcev v drugih občinah, v katerih bibliobus nima postajališč,
- sodelovanje z osnovnimi šolami, vrtci in krajevnimi skupnostmi, kjer ima bibliobus svoja postajališča,
- že tradicionalna priprava premične zbirke za potrebe počitniškega doma v Baški na Hrvaškem.

4.11 Domoznanska dejavnost

Domoznanstvo je posebna dejavnost, ki raziskuje, proučuje in opisuje določeno geografsko oz. upravno območje ter nam govori o zgodovinskem, geografskem, etnološkem ter družbenem in kulturnem utripu tega območja. Domoznanska zbirka splošne knjižnice pa je tista, ki poskrbi, da se ustvarjalnost ohranja iz roda v rod ter da je dostopna najširši javnosti. Kot osrednja območna knjižnica za Pomursko območje s svojo dejavnostjo pokrivamo 27 občin Pomurja, med njimi 2 občini ustanoviteljici in 10 občin pogodbenih partneric.

Domoznanska zbirka obsega monografske in serijske publikacije, notno, kartografsko, slikovno, grafično, AV gradivo, drobn tisk, rokopise, itd. Domoznanski fond se nahaja v skladiščnih prostorih, posebnih protipožarnih omarah in posebnih vitrinah.

V okviru domoznanske dejavnosti bomo skrbeli za povečanje domoznanskega fonda, za zbiranje, hrambo in obdelavo domoznanskega gradiva ter nudili domoznanske informacije in drugo strokovno pomoč uporabnikom.

Dopolnjevanje domoznanskih zbirk bo še naprej potekalo po že utečenem delu: nakup in obdelava domoznanskega gradiva, poseben poudarek pa bomo namenili pridobivanju domoznanskega gradiva (knjižnega in neknjižnega), ki je vezano na naše območje oz. je v tem prostoru izšlo/izhaja. Vso domoznansko gradivo bo tudi sprotno strokovno obdelano (novo gradivo, članki in sestavni deli, starejše in antikvarno gradivo, diplomske, magistrske naloge ter doktorske disertacije idr.).

4.11.1 Načrt digitalizacije domoznanskega gradiva

Digitalizacija gradiva, pomembnega za območje OOK, poteka v sodelovanju z NUK oz. z njihovo Enoto za razvoj in upravljanje digitalne knjižnice. S tem je tako tudi poskrbljeno, da ne prihaja do podvajanja digitaliziranih gradiv. Pri projektih digitalizacije knjižničnega gradiva dajemo prednost gradivu, ki ima zgodovinsko vrednost za območje in redkostim tj. tiskom v prekmurskem narečju, ki jih druge knjižnice ne hranijo. Z digitalizacijo starejšega gradiva si prav tako prizadevamo za zmanjšanje fizične izposoje, s čimer se preprečuje nadaljnja obraba in poškodbe gradiva.

Načrt za digitalizacijo gradiva v letu 2018 temelji na smotrnem izboru domoznanskih gradiv in je pomembno za širše območje OOK pri ozaveščanju o skupni zgodovini in vrednotah. Digitalizirano gradivo bo dostopno na spletnih portalih dLib.si, Kamra in povezavi preko spletne strani knjižnice.

Dragoceno domoznansko časopisje in koledar:

- Dober Pajdás Kalendárium po sztárom szlovenszkom jeziki na ... navadno leto: z doszta lejpím, dobrim i hasznovitim cstenyóm (1899-1922).
- Murska straža: neodvisno glasilo obmejnih Slovencev. Gornja Radgona, 1919-1924.
- Nadaljevanje in dokončanje digitalizacije Novin: glasila Slovenske krajine (1934-1934).

Domoznansko gradivo, pomembno za spoznavanje zgodovine 19. in 20. stoletja:

- Jožef Košič: Starine železnih in salajskih Slovenov: fragment iz zgodovine ogrskih Slovencev (1914) (objavil Josip Gruden).
- Vilko Novak (ur.): Slovenska krajina: zbornik ob petnajstletnici osvobojenja (1935).

Novejše lokalno časopisje:

- Soboške novine (1996 - 2005).

4.11.2 Dejavnosti in prireditve za predstavljanje domoznanske dejavnosti in domoznanskih zbirk

Domoznansko dejavnost bomo v letu 2018 poskušali približati čim širšemu krogu ljudi tudi z različnimi vsebinami in storitvami kot npr.:

- poletna domoznanska bralna značka – Zakladnice,
- predstavitev zbornika *Zapisana beseda ostane – Littera scripta manet* kot rezultat mednarodnega simpozija ob 300. obletnici izdaje prve ohranjene prekmurske knjige,
- domoznanski večeri,
- razstava ob 70. letnici smrti Jožefa Klekla st., ki je bil ena izmed najvidnejših osebnosti v prvi polovici 20. stoletja,
- pričetek izdajanja strokovno-poljudne revije za zgodovino in literaturo – Prekmuriana,

- predstavitve knjig z domoznansko vsebino (literarni večeri, pogovori),
- bibliopedagoške ure,
- publicistično delo.

5 SODELOVANJE, PROMOCIJA IN PROJEKTI

5.1 Sodelovanje

Za aktivnejše strokovno in organizacijsko sodelovanje knjižnice z drugimi ustanovami, kar lahko znatno pripomore k učinkovitejšemu delovanju tako na lokalnem kot nacionalnem nivoju, bo v ospredju:

- sodelovanje z ustanoviteljicami in občinami pogodbenimi partnericami;
- sodelovanje s tremi knjižnicami pomurske regije pri izvajanju nalog območnosti;
- sodelovanje z Nacionalno in univerzitetno knjižnico in IZUM-om;
- sodelovanje z osrednjimi območnimi knjižnicami (pri pripravi projektov, v delovnih skupinah ipd.);
- sodelovanje z Ministrstvom za kulturo, Javno agencijo za knjige (JAK), Andragoškim centrom Slovenije idr.;
- sodelovanje z Bralno značko Slovenije;
- sodelovanje z različnimi, društvi, zavodi, ustanovami, podjetji in skupnostmi v lokalnem okolju (vrtci, OŠ, SŠ, Pomurski muzej Murska Sobota, Pokrajinski arhiv Maribor, Galerija Murska Sobota, Ljudska univerza Murska Sobota, Argo, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, Društvo bibliotekarjev Pomurja, Društvo prijateljev mladine Murska Sobota, Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, Pomurska izobraževalna fundacija (PIF), Pomurska akademsko znanstvena unija (PAZU) idr.);
- sodelovanje z založbami in knjigarnami;
- sodelovanje z lokalnimi spletnimi in tiskanimi mediji,;
- sodelovanje s posamezniki, ki podpirajo knjižnično dejavnost;
- sodelovanje z različnimi drugimi ustanovami.

5.2 Promocija

Za predstavljanje knjižnice, njenega gradiva in približanje njenih dejavnosti ter storitev si bomo zlasti prizadevali z:

- objavami na spletni strani knjižnice in družbenih omrežjih, z oglaševanjem, promocijskim gradivom,
- z objavami v lokalnih spletnih, televizijskih in tiskanih medijih, madžarskih in zamejskih medijih,
- pošiljanjem sporočil za medije medijskim hišam,
- mesečnimi napovedniki prireditev tudi v občinskih glasilih, spletni strani knjižnice, spletnih straneh občin...
- pripravo predstavitev novitet oz. oceno nekaterih leposlovnih del kot namig za branje (Pomurec.com),
- mesečnimi predstavitvami del mladinske in odrasle literature na Murskem valu,
- predstavitvami knjižnične dejavnosti na radiu Romica,
- bralnimi priporočilni seznamami,
- obvestili za uporabnike, vabila, plakati,
- promocijskim materialom,
- letnim poročilom,
- izborom in pripravo odpisanih knjig za knjižno stojnico z brezplačno ponudbo knjig pred knjižnico ob *Svetovnem dnevu knjige*,
- dogodki in prireditvami ob Dnevu splošnih knjižnic, na Ta veseli dan kulture, Noč knjige,
- pripravo knjižničnih vsebin za projekt Vrata v Pomurje,
- s soorganizacijo strokovnega srečanja Knjižničar-knjižničarju četrtič: Dan dobrih praks - v sodelovanju s Sekcijo za splošne knjižnice pri ZBDS in Združenjem splošnih knjižnic.

5.3 Projekti

Izvajali in razvijali bomo lastne projekte kot tudi sodelovali pri drugih projektih in vsebinah nacionalnega pomena.

Lastni projekti:

- Bralna značka za otroke JAZ PA BEREM (4.-10. leta).
- LAHKO BRANJE – Karolinina bralna značka.
- Bralna značka za odrasle (z izborom lažje literature tudi v Porabju).
- Poletna domoznanska bralna značka – Zakladnice.
- Obujamo dediščino – pravljичni večeri za odrasle v Porabju.

Drugi projekti:

- Rastem s knjigo.
- Slovenski knjižno-muzejski MEGA kviz.
- Kamra (regijsko uredništvo in vnos vsebin)
- Dobreknjige.si (regijsko uredništvo in vnos vsebin).
- Pomurci.si (regijsko uredništvo in vnos vsebin).
- dLib.si (dodajanje digitaliziranega gradiva).

6 OBMOČNOST IN STROKOVNA POMOČ KNJIŽNICAM

6.1 Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij

Povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva bomo v letu 2018 zagotavljali z obveznim izvidom, kar bo strokovno bibliografsko obdelano in opremljeno ter dostopno javnosti.

Načrtujemo tudi naročnino na podatkovne zbirke, ki bodo dostopne vsem članom vseh knjižnic na območju OOK. Prav tako bo zagotovljena brezplačna medknjižnična izposoja za vse člane knjižnic na območju.

6.2 Strokovna pomoč knjižnicam območja

Strokovna pomoč knjižnicam območja bo temeljila na svetovalnem delu pri reševanju problemov na različnih strokovnih področjih, izmenjavi znanja in praks, vključevanju v projekte OOK na lokalni (domoznanska bralna značka, Pomurci.si, razstava o življenju in delu Ivana Cankarja (1874-1918), bralna značka za odrasle, bralna značka za otroke) in nacionalni ravni (Kamra, Dobreknjige.si), izobraževanju, informacijskem opismenjevanju, svetovanju glede bibliografske obdelave domoznanskega gradiva glede na potrebe knjižnic. Cilj je izboljšanje stanja sodelovanja med knjižnicami območja in koordiniranega izvajanja knjižnične dejavnosti. Strokovno pomoč bomo nudili tudi šolskim knjižnicam na območju, tako pri sistemu COBISS kot pri skupnem razvoju bibliopedagoških dejavnosti.

Z drugimi slovenskimi območnimi knjižnicami bomo sodelovali pri skupnih projektih in se udeleževali sestankov in delavnic koordinacije območnosti v NUK-u.

6.3 Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

Skrb za usklajeno koordinacijo zbiranja, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva na območju (strokovna srečanja, različne komunikacijske poti). V OK Javnem zavodu Knjižnici Gornja Radgona načrtujemo individualno koordinacijo glede domoznanske dejavnosti in pomoč pri oblikovanju domoznanske knjižnične zbirke, kar bomo izvedli s fizično prisotnostjo bibliotekarja-domoznanca iz OOK v OK. Informirali bomo zavezance za obvezni izvod, informacije o zavezancih posredovali nacionalni knjižnici in izvajali normativno kontrolo.

Uporabnike bomo z domoznanskimi zbirkami seznanjali skozi različne domoznanske vsebine in storitve, k čemur bodo zagotovo pripomogle izmenjave razstav (OOK – OK), promocijski material v treh jezikih kot oblika kulturnega turizma in druge oblike domoznanske dejavnosti, ki jih navajamo v tem programu.

Izvajali bomo digitalizacijo gradiva, ki temelji na smotrnem izboru domoznanskih gradiv in je pomembno za širše območje OOK pri ozaveščanju o skupni zgodovini in vrednotah. Prostor za digitalizacijo bo na voljo tudi ostalim OK z območja, digitalizirano gradivo bo dostopno na spletnih portalih dLib.si, Kamra in povezavi preko spletne strani knjižnice.

6.4 Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

Prizadevali si bomo za usmerjanje izločenega gradiva, s čimer bomo pripomogli k ustrezni sestavi in oblikovanju kakovostne knjižnične zbirke z raznovrstnim gradivom, ki odraža kulturo lokalne skupnosti in družbe na širšem območju OOK.

7 OBMEJNOST, NARODNA IN ROMSKA SKUPNOST

7.1 Delo za Slovence v zamejstvu (obmejno območje)

Za Slovence v zamejstvu (Porabske Slovence) v letu 2018 načrtujemo:

- zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva, informacij in storitev Slovincem na obmejnem območju (bibliobus na t. i. porabski progi dvakrat mesečno),
- razvijanje bralne kulture, knjižnične vzgoje in informacijskega opismenjevanja (pravljичne ure na dosedanjih lokacijah v vzgojno-izobraževalnih ustanovah na Gornjem Seniku (šola, vrtec), Dolnjem Seniku (vrtec), v Sakalovcih (vrtec) in v Monoštru (vrtec), bralna značka za odrasle),
- strokovno in kulturno sodelovanje (z zamejskimi ustanovami s projektom *Obujamo dediščino: pravljичni večeri za odrasle*, z drugimi obmejnimi slovenskimi knjižnicami usklajevanje pri delu in sodelovanje pri projektu *Analiza Slovencev v zamejstvu in Strokovno posvetovanje »Knjižnice brez meja«*),
- druge dejavnosti: Slovenska polica v dvojezičnih OŠ; promocija knjižničnih dejavnosti v zamejstvu v medijih (tiskani, radijski ipd.).

7.2 Delo za pripadnike madžarske narodne skupnosti

Za pripadnike madžarske narodne skupnosti načrtujemo v letu 2018 dodatni nakup knjižničnega gradiva iz sredstev Ministrstva za kulturo RS. Nabava gradiva poteka v skladu s

Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe in Letnim načrtom nabave knjižničnega gradiva v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota.

Za razvijanje bralne kulture za pripadnike narodnih skupnosti, izvajanje knjižne in knjižnične vzgoje in informacijsko opismenjevanje za pripadnike narodnih skupnosti načrtujemo:

- izposojo gradiva v krajevnih knjižnicah Hodoš, Domanjševci, Prosenjakovci in Motvarjevci; vsaka od teh bo v letu 2018 odprta 4 ure tedensko,
- obisk pripadnikov manjšine z bibliobusom po t. i. »narodnostni progi« na dva tedna,
- literarne večere (predavanja, domoznanski večer),
- razstavo knjig slovenskih avtorjev v madžarščini in madžarskih v slovenščini (sodobna literatura),
- pravljичne in knjižnične ure,
- bralne krožke za babice in vnuke,
- dvojezično brošuro oz. publikacijo o starih mlinih, ki so kulturna dediščina na območju narodne skupnosti,
- dvojezično zgibanko o e-virih.

Komuniciranje v jeziku narodnostne skupnosti pripadnikom madžarske narodne skupnosti zagotavlja bibliotekar – hungarist.

Druge dejavnosti za pripadnike narodne skupnosti:

- mednarodno zamenjavo gradiva s knjižnicami iz Szombathelya in Budimpešte,
- strokovno in kulturno sodelovanje z madžarskimi knjižnicami (v Szombathelyu, Zalaegersegu, Budimpešti, Monoštru) - izmenjava strokovnih izkušenj na skupnih srečanjih,
- usposabljanja za pridobitev strokovnega znanja za delo s pripadniki narodne skupnosti,
- digitalizacijo romana Ivana Cankarja: Jernej szolgalegény és az ő igazsága; Mihaszna Marko és Mátyás király (Hlapec Jernej in njegova pravica; Potepuh Marko in kralj Matjaž), ki ga je leta 1937 v madžarščino prevedel Avgust Pavel,
- strokovno obdelava knjižničnega gradiva v jeziku narodne skupnosti,
- urejanje madžarskega fonda in skrb za kakovostno zbirko,

- ažuriranje spletne strani knjižnice v madžarščini.

7.3 Delo za pripadnike romske skupnosti

Zbirko gradiva, ki ga hranimo na domoznanskem oddelku, bomo dopolnjevali, jo urejali in predstavljali, poleg tega načrtujemo še:

- predstavljanje vsebin z romsko tematiko na spletni strani knjižnice;
- knjižnico igrač vsako soboto med 10. in 12 uro v okviru projekta TOY for Inclusion;
- pravljичne ure;
- bibliopedagoško delo.

8 UPRAVA IN TEHNIČNE SLUŽBE

Upravo predstavlja direktor knjižnice.

Tehnične službe so javni uslužbenci, ki opravljajo dela, opredeljena v sistemizaciji delovnih mest in so nujno potrebna za nemoten proces delovanja zavoda. Tehnična dela so sistemizirana v skladu z normativi za knjižnice in so: računovodja, poslovni sekretar, sistemski administrator, upravnik stavbe, voznik, manipulant in pomožni delavec. Ta dela so za zavod prav tako pomembna kot dela strokovnih delavcev.

9 INVESTICIJE

V letu 2018 načrtujemo:

- adaptacijo klimatskega sistema in
- stojala za knjižnično gradivo.

10 SKLEP

Program dela, cilje in projekte, ki smo si jih zastavili, bomo poskušali izpeljati čim uspešneje in jih v največji meri tudi realizirati. Prizadevali si bomo zadovoljiti potrebe vseh uporabnikov/prebivalcev po izobraževanju, raziskovanju, kulturi, razvedrilu in razvijanju pismenosti. Prav tako bomo stremeli k razvoju in prepoznavnosti knjižnice, njene dejavnosti in storitev, tako v lokalnem okolju in regiji kot tudi na državni ravni.

Murska Sobota, 3. maj 2018

Direktorica:
mag. Klaudija Šek Škafar